

Bemærkninger til forslaget

Det er kendetegnende for de danske uddannelsesmålsætninger, at uddannelse skal være tilgængelig for alle uanset indkomst. Derfor har ordinær uddannelse indtil nu været gratis, og befolkningen opfordres til at uddanne sig. Forslagsstillerne ønsker at sikre ved lovgivning, at gratis ordinær uddannelse bevares.

I fremtiden har vi behov for et markant højere uddannelsesniveau. Derfor skal det sikres, at alle får mulighed for at tage en videregående uddannelse, og det er forslagets hensigt at sikre dette.

International begrundelse

Forslaget aktualiseres ved, at der mange steder på både globalt og europæisk plan er indført brugerbetaling på de ordinære videregående uddannelser. I eksempelvis Storbritannien blev der i 1998 indført en studieudgift på ca. 12.000 kr. om året for alle universitetsstuderende. I 2006 steg dette beløb til ca. 33.000 kr. pr. bachelorstuderende, og der er fri prisfastsættelse på kandidatuddannelserne.

I Canada har stigningen i undervisningsgebyrerne i 1990'erne øget uligheden i optaget til canadiske universiteter, og i USA er chancerne for at komme på universitetet for børn af lavindkomstfamilier forværret drastisk i takt med reduktioner i støttemuligheder og stigende gebyrer. Konsekvensen af den øgede brugerbetaling på uddannelsesområdet i Storbritannien har været, at færre søger videregående uddannelser, samt at der er sket en skæv fordeling af, hvem der søger ind på uddannelserne. Økonomisk dårligt stillede studerende frygter at sætte sig i gæld og afholder sig derfor i højere grad fra at søge ind på de videregående uddannelser, selv om der for økonomisk dårligt stillede studerende er mulighed for at optage studielån og modtage stipendier.

Der er ikke en eneste undersøgelse, der peger på, at introduktion af betalingsuddannelser eller stigning i uddannelsesgebyrer har forbedret den sociale rekruttering.

National begrundelse

I Danmark er der brugerbetaling for undervisningsmaterialer og kopier og på brobygningsforløb og efter- og videreuddannelser, og fra 2006 er der indført brugerbetaling for studerende fra lande uden for EU og EØS (Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, som består af EU-landene plus Norge, Island og Lichtenstein). Beslutningsforslaget ændrer ikke på disse forhold, men den begyndende brugerbetaling også på dansk grund illustrerer behovet for en sikring af ordinære videregående uddannelser uden brugerbetaling.

Der har det sidste år været meget debat om indførelse af brugerbetaling på uddannelsesområdet, særlig efter undervisningsminister Bertel Haarders meldinger om dette i OECD-sammenhæng i 2006. En rapport lavet af DMA/Research i januar 2006 på vegne af Danske Studerendes Fællesråd og Dansk Magisterforening konkluderer, at brugerbetaling vil blive fremtiden i Danmark og vil blive indført glidende på uddannelsesområdet, hvis det ikke bliver forhindret aktivt.

En undersøgelse af mere end 2.000 studerendes holdninger til brugerbetaling, som Danske Studerendes Fællesråd foretog i foråret 2007, viser at over 95 pct. af de studerende mener, at brugerbetaling er uacceptabelt, når det handler om forelæsninger, hold- og øvelsestimer, vejledning på opgaver og projekter, eksamination, studievejledning og biblioteksudlån.

Der er stor opbakning fra både enkeltstuderende, studenterorganisationer, faglige organisationer og universitetsorganisationer til, at ordinær uddannelse bevares uden brugerbetaling. Også uddannelsesordførere fra samtlige partier repræsenteret i Folketinget har udtrykt ønske om at bevare de ordinære videregående uddannelser uden brugerbetaling, og vi forventer derfor, at forslaget kan vedtages i denne samling.